

Liike-elämän riidanratkaisu: välitysmenettely ja sovittelu

12.11.2024

Heidi Merikalla-Teir, FAI puheenjohtaja

Henrik Sajakorpi, FAI pääsihteeri

1. Johdanto

Tekniikka &
Talous,
26.6.2024

Rusta teki tappiota Tietoevryn kyberiskun vuoksi – vaatii korvauksia välimiesmenettelyllä

Halpakauppaketju Rusta menetti hakkerihyökkäyksen vuoksi 120 miljoonan kruunun edestä myyntiä. Se aikoo aloittaa välimiesmenettelyn, jossa hakee korvauksia Tietoevryltä, jonka datakeskukseen hyökkäys tehtiin.

Riitelyn negatiiviset vaikutukset liiketoiminnalle

Kustannukset kasvavat

- Riitely kasvattaa asianajo- ja muita kuluja, mikä rasittaa yrityksen kassavirtaa ja heikentää kannattavuutta

Fokus kärsii

- Riitely vie johdon huomiota pois liiketoiminnan ydintoiminnoista, kuten myynnistä, markkinoinnista ja tuotekehityksestä, mikä voi mm. hidastaa kasvua

Liikesuhteet vahingoittuvat

- Riitely voi vahingoittaa suhteita yhteistyökumppaneihin ja aiheuttaa asiakasmenetyksiä, erityisesti toimitushäiriötilanteissa

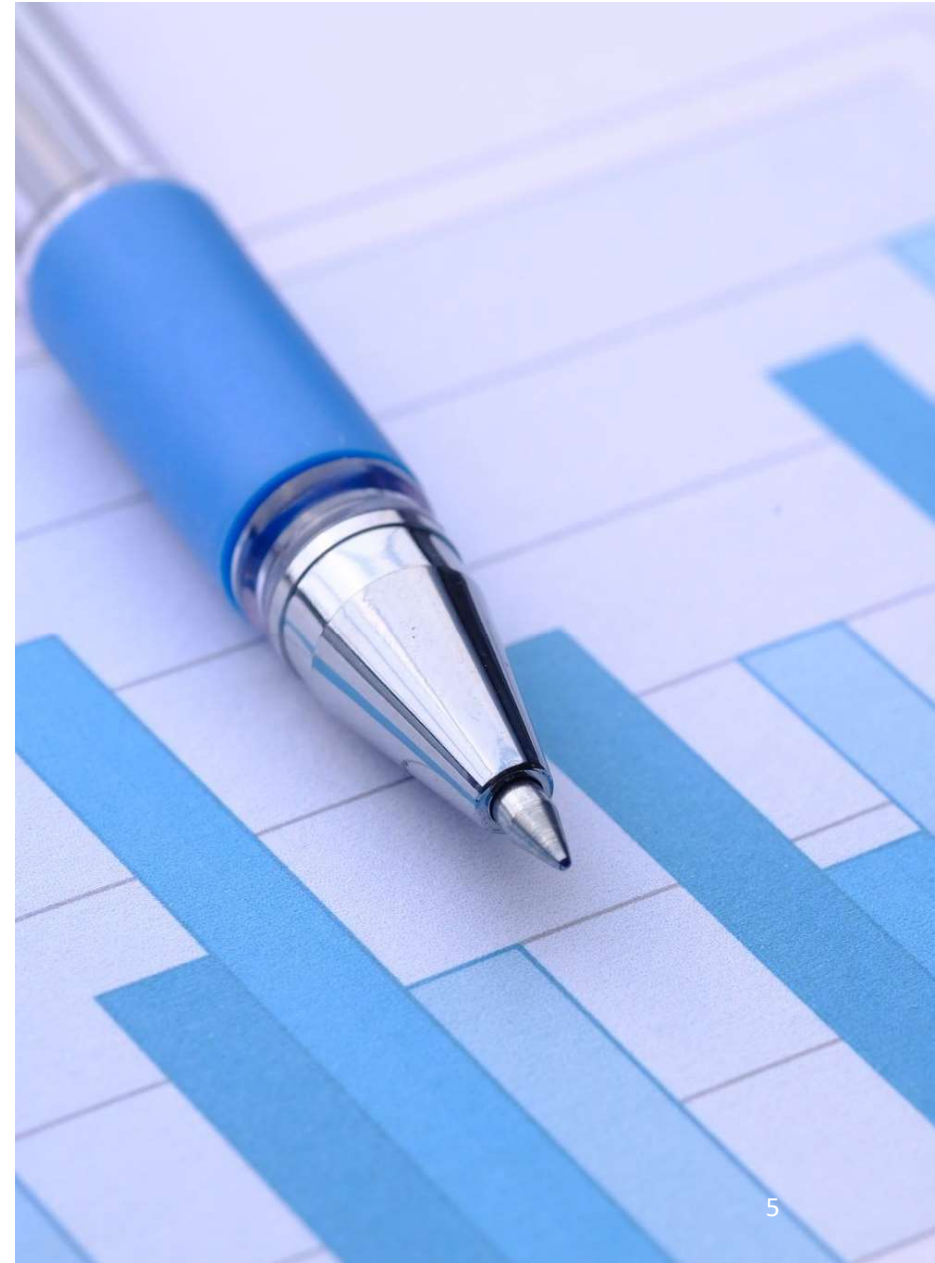
Inhimillinen kuormitus kasvaa

- Riitely lisää epävarmuutta ja stressiä, mikä voi pitkittyessään heikentää henkilöstön tuottavuutta

Näin varaudut erimielisyyksiin tehokkaasti

Lainvalinta- ja riidanratkaisulausekkeet erityisen tärkeitä

- *"Sopimus on viimekädessä yhtä hyvä kuin sen lainvalinta- ja riidanratkaisulausekkeet"*
- Tarkista sopimusten lainvalinta- ja riidanratkaisulausekkeiden sisältö
- Mallilausekkeiden käyttö suositeltavaa (esim. FAI) – tärkeää silti arvioida sisältö tapauskohtaisesti
- Huomattava rahallinen merkitys ja pitkälle tulevaisuuteen kantautuvia vaikutuksia (riskienhallintaa)

Riidanratkaisukeinot – mitä valinnassa tulee huomioida?

Vaihtoehtoja

- Neuvottelut
- Oikeudenkäynti
- Välimenettely
 - *Ad hoc*
 - Institutionaalinen
- Sovittelu
 - Vapamuotoinen
 - Strukturoitu

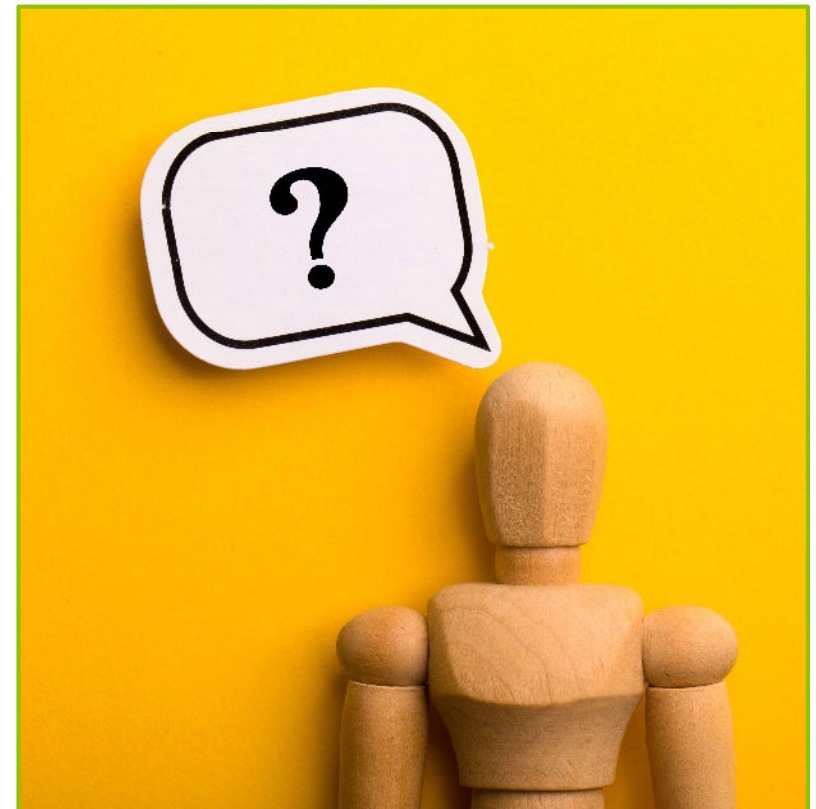
Huomioitavia asioita, mm:

- Sopimuksen arvo ja kompleksisuus
- Sopimussuhteen kesto
- Osapuolten kansallisuus
- Keskeiset intressit (esim. nopeus)

2. Välitysmenettely riidanratkaisukeinona

Yleistä

- Perustuu osapuolten väliseen sopimukseen
 - Välityssopimus/välityslauseke
 - Koskee jo olemassa olevaa riitaa tai oikeussuhteesta mahdollisesti vastaisuudessa syntyviä riitoja
- Mahdollinen yksityisoikeudellisissa riita-asioissa, joissa sovinto on sallittu
- Lopputuloksena välitystuomarin antama, oikeudellisesti sitova ja täytäntöönpanokelpoinen ratkaisu

Välitysmenettelyn edut

Joutuisuus

Erityisasiantuntemus

Luottamuksellisuus

Kustannustehokkuus

Tarkoituksenmukaisuus

Joutuisuus

- **Riitaan saadaan lopullinen ratkaisu keskimäärin alle vuodessa**
 - FAI-välitysmenettelyn mediaanikesto 8,9 kk (2023)
 - Nopeutetut säännöt; 3.1 kk (2023)
- **Ei muutoksenhakumahdollisuutta**
- **Vrt. yleinen tuomioistuin:**
 - Jutturuuhkat
 - Muutoksenhakumahdollisuus
 - Kesto jopa 6-10 vuotta

Erityisasiantuntemus

- **Välitystuomariksi valitaan henkilö, jolla on asian vaatima oikeudellinen erityisasiantuntemus, toimialan tuntemus, kokemus ja kielitaito**
- **Vrt. yleinen tuomioistuin:**
 - Ei mahdollisuutta vaikuttaa siihen, kuka asian ratkaisee
 - Tuomareilla ei välttämättä mahdollisuutta erikoistua kaupallisiin riitoihin

Luottamuksellisuus

- **Yritystiedot ja liikesalaisuudet; käsittely julkisuudessa olisi haitallista - myös brändinäkökulmasta**
- **FAI:n välitysmenettelysäännöt: menettely ja välitystuomio ovat luottamuksellisia**
- **Vrt. yleinen tuomioistuin:**
 - Oikeudenkäynnit julkisia
 - Liikesalaisuudet (vain) tietyin edellytyksin suojattuja
 - Riidat median riepotelevissa

Kustannustehokkuus

- **Prosessi joutuisa, tuomio lopullinen**
 - Välitysmenettelysääntöjen määräajat kannustavat tehokkuuteen
- **Kustannukset ennakoitavissa ja läpinäkyviä**
 - Kustannuslaskurit (esim. FAI)
 - Välitysinstituutin maksut tyypillisesti noin 2-5 % kokonaiskustannuksista
- **Vrt. yleinen tuomioistuin:**
 - Muutoksenhakumahdollisuus; kustannukset kasvavat

Tarkoituksenmukaisuus

- **Lähes välttämätön kansainvälisluonteisissa riidoissa**
- **Välitystuomioiden laaja täytäntöönpantavuus ulkomailla**
 - New Yorkin yleissopimus (1958); yht. 172 sopijapuolta
- **Vrt. yleinen tuomioistuin:**
 - Kieli suomi/ruotsi
 - Tuomioiden täytäntöönpantavuus ulkomailla rajoitetumpaa

Keskuskauppakamarin välityslautakunta (FAI)

Kotimaisia ja kansainvälisiä välitysmenettelyjä sääntöjensä mukaisesti hallinnoiva toimielin

- puolueeton
- toiminnallisesti riippumaton, ml. päätöksenteon osalta
- muodostuu hallituksesta ja sihteeristöstä

Hallinnointiin lukeutuu muun muassa:

- tiedoksiannosta huolehtiminen
- alustavien toimivaltapäätösten tekeminen
- välitystuomareiden määrääminen sekä mahdollisten esteellisyysväitteiden ratkaiseminen
- kustannusten vahvistaminen, ml. välitystuomarin palkkio

Järjestää myös koulutusta ja muita tapahtumia

FAI:n säännöt

FAI:n
välitysmenettelysäännöt
ja nopeutettua
välitysmenettelyä
koskevat säännöt (1.1.2024)

- Saatavilla suomeksi, ruotsiksi ja englanniksi
- <https://arbitration.fi/valimiesmenettely/saannot-ja-ohjeet/>

Täyttävät yhdessä FAI-
välitysmenettelyn muiden
piirteiden kanssa
korkeimmat
laatustandardit

- Käyttäjäpalaute säännönmukaisesti erinomaista
- Kansainvälisesti arvostetut, esim. *”well-established rules and procedures, as well as experienced arbitrators, which enhance the credibility and efficiency of arbitration proceedings”* (Legal 500)

Tilastot vuodelta 2023

- **71** välitysmenettelyn aloittamista koskevaa hakemusta
- **35,2** % kansainvälisiä välitysmenettelyjä
- **20** eri maasta asianosaisia
- **85,9** % yksi välitystuomari
- **38,9** % naispuolisia välitystuomareita
- **8,9** kk jutun mediaanikesto
- Nopea menettely ilman turhaa byrokratiaa

Riidan peruste	%
Yritys- tai liiketoiminnan kauppa	25,35 %
Osakassopimus	23,94 %
Rakentaminen	12,68 %
Toimitussopimus	5,63 %
Vuokrasopimus	5,63 %
Joint Venture/Franchising- tai yhteistyösopimus	4,23 %
Agentti- tai jakelusopimus	2,82 %
Konsultti- tai toimeksiantosopimus	2,82 %
Vakuutusopimus	2,82 %
Palvelusopimus	2,82 %
Muut	2,82 %
Työ- tai johtajasopimus	1,41 %
Energia	1,41 %
Alesopimus	1,41 %
Salassapitosopimus	1,41 %
Kilistelön kauppa	1,41 %
Allhankintasopimus	1,41 %

3. Sovittelu riidanratkaisukeinona

Mitä sovittelu on?

- ”Sovittelu on vapaaehtoinen ja luottamuksellinen menettely, jossa puolueeton sovittelija avustaa asianosaisia riidan sovinnollisessa ratkaisemisessa. Sovittelija ei tee riidan kohteena olevaa asiaa koskevia päätöksiä tai ratkaisuja.”
- Intressilähtöinen riidanratkaisumenetelmä
- Perustuu vapaaehtoisuuteen ja joustavuuteen
- Ohjattua neuvottelua
- Onnistuneen sovittelun lopputuloksena sitova sovintosopimus

Miksi käyttää sovittelua?

- Riitelyyn liittyy suuria epävarmuustekijöitä ja riskejä
- Riidanratkaisu on kallista ja aikaa vievää
- Liiketoiminnan näkökulmasta riitely harvemmin kannattaa
- Sovittelu mahdollistaa nopean, joustavan ja kustannustehokkaan tavan löytää riitaan ratkaisu
- Keskeinen etu: liike- ja henkilösuhteiden ylläpito
- Parhaimmillaan sovittelu voi synnyttää uusia liiketoimintamahdollisuuksia

Riidanratkaisumenetelmien erot

	OIKEUDENKÄYNTI	VÄLITYSMENETTELY	SOVITTELU
Nopeus	Hidas	Nopea	Hyvin nopea
Joustavuus	Jäykkä	Joustava	Joustava
Kustannukset	Korkeat	Melko korkeat	Vähäiset
Luottamuksellisuus	Julkinen	Luottamuksellinen	Luottamuksellinen
Täytäntöönpano- kelpoisuus	Täytäntöönpano- kelpoinen	Täytäntöönpano- kelpoinen	Sitova sopimus; voidaan vahvistaa välitystuomiolla

FAI-sovittelu

Säännöt päivitettiin 15.6.2024 alkaen

- Säännöt suomeksi ja englanniksi: <http://arbitration.fi/fi/sovittelu/saannot/>
- FAI Sovittelua koskeva ohje: <http://arbitration.fi/fi/sovittelu/ohjeet/>
- Tietoa sovittelusta: <http://arbitration.fi/fi/sovittelu/>

Säännöt tarjoavat kehikon vapaaehtoiselle, joustavalle ja luottamukselliselle sovittelulle

3. Kysymyksiä?

Kiitos!

www.arbitration.fi